

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING 2023

Jonas Carlsson

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING VÄST OM NISSAN

Halland, Övraby socken, Fotstad 21:1
L2022:7205

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2023:98

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2023

Arkeologisk förundersökning 2023

Bild framsida: Översikt av förundersökningsytan med grävda schakt. Mot öst. Foto: Jonas Carlsson.

(Fotonr. 2023-102-1).

Form och layout: Kulturmiljö Halland

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Tidigare insatser	3
Syfte och metod	3
Topografi och fornlämningsmiljö	3
Resultat	7
Tolkningsförslag	8
Åtgärdsförslag	8
Referenser	8
Tekniska och administrativa uppgifter	8
 Bilagor	 9
Bilaga 1 Fotolista	
Bilaga 2 Fyndlista	
 Rapporter Kulturmiljö Halland 2023	 23

Figur 1. Förundersökningens läge markerat på Lantmäteriets karta. Skala 1:50 000. (CC).

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland utförde en arkeologisk förundersökning av fornlämning L2022:7205 i Övraby socken på uppdrag av Laholmsbuktens VA. Arbetet utfördes i början av april 2023. Med hjälp av en traktorgrävmaskin avlägsnades matjorden till en sammanlagd yta av 134 kvadratmeter i anslutning till tidigare påträffade fornlämning. Inom ytan undersöktes möjliga arkeologiska objekt med handredskap och dokumenterades med RTK-GPS samt digitalt. Av de 13 objekt som uppdagades inom arbetsområdet visade sig samtliga utgå som stenlyft eller djurgångar- eller hålor. Detta medför att Kulturmiljö Halland ej förordar ytterligare arkeologiska åtgärder innan exploatering kan ta vid.

BAKGRUND

Inför att Laholmsbuktens VA skulle utföra arbete inom Övraby socken utförde arkeologer från Kulturmiljö Halland en arkeologisk förundersökning av Fornlämning L2022:7205 enligt länsstyrelsens beslut 431-298-23. Arbetet utfördes under början av april 2023 under goda väderleksförhållanden.

TIDIGARE INSATSER

Fornlämningen är sedan tidigare känd genom utförd arkeologisk utredning samt genom fynd av flinta i åkermark. Vid arkeologisk utredning 2022 påträffades flertalet möjliga anläggningar samt fynd av tre keramikskärvor (Carlsson 2022).

SYFTE OCH METOD

Uppdragets syfte var att bekräfta eller dementera förekomsten av tidigare kända fornlämning L2022:7205 då denna enbart var känd genom arkeologisk utredning. I det fall fornlämningen kunde bekräftas skulle fornlämningens karaktär, datering, utbredning och komplexitet fastställas och dokumenteras samt fornfynd tas tillvara. Resultaten ska kunna användas av undersökare för att bedöma och beräkna omfattningen av en arkeologisk undersökning. Resultaten ska också kunna användas i företagarens planering.

En traktorgrävmaskin med 1,6 meter bred planskopa nyttjades vid schaktningsarbetet. Schakt maskingrävdes i anslutning till de ytor som under utredningen uppvisade möjliga arkeologiska lämningar. Därtill öppnades ytterligare schakt inom arbetsområdet i avgränsande syfte. Där möjliga anläggningar påträffades breddades schakten. Schaktad yta rensades för hand i syfte att hitta fynd samt mer svårupptäckta anläggningar. Under förundersökningen undersöktes cirka hälften av påträffade möjliga anläggningar genom handgrävning till 50%. Om objekt kunde bekräftas vara arkeologiskt dokumenterades det på millimeterpapper. Schakt, anläggningar och fynd mättes in med NRTK-GPS och efterbehandlades med Intrasis 3.2 och ArcGis 10.8. Därtill redovisas utredningens fynd i denna rapport.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

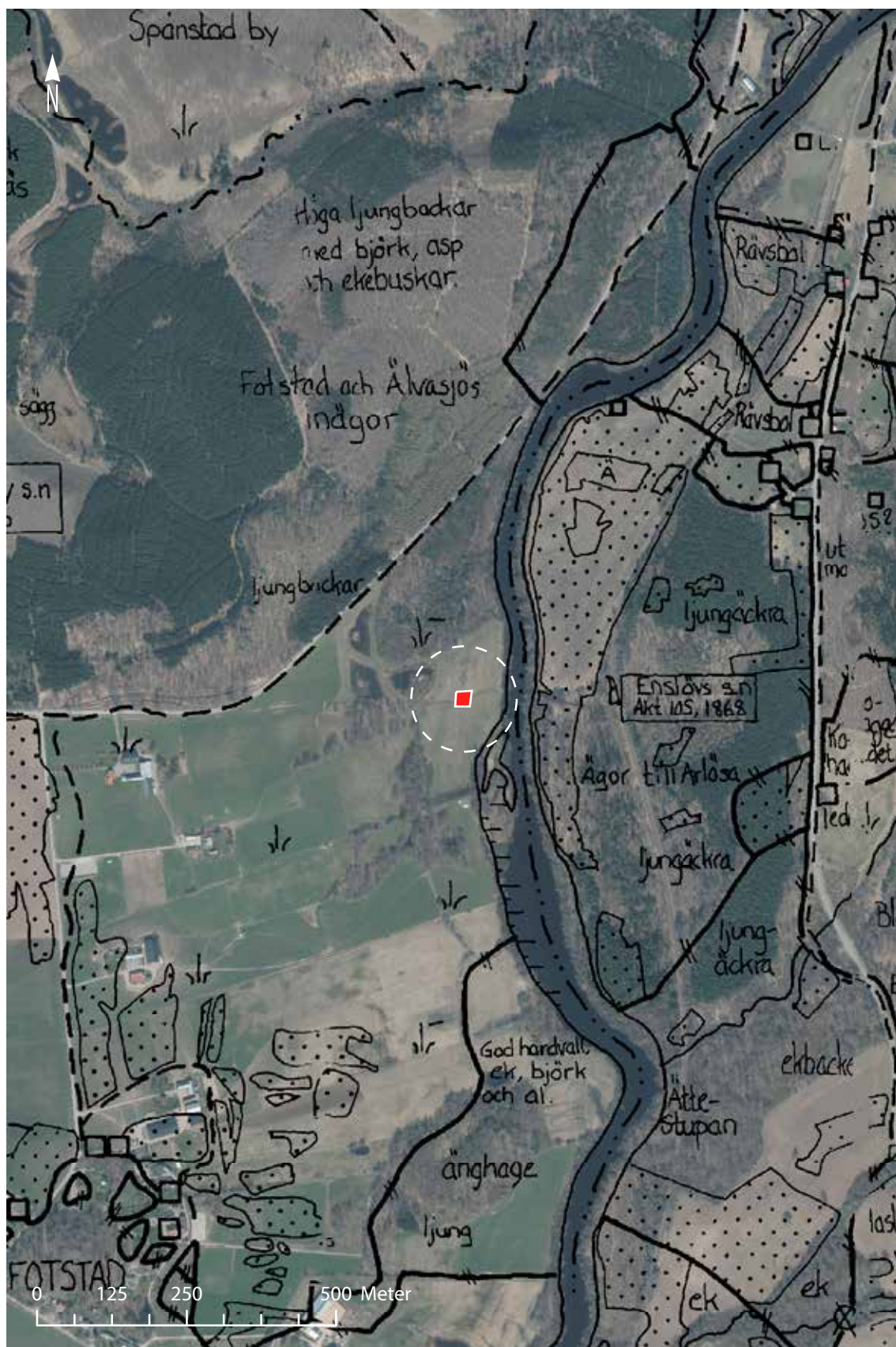
Förundersökningsområdet uppgick till 600 kvadratmeter och utgjordes av en smärre förhöjning inom en åkeryta belägen vid Nissans västra bank. Ytan ligger cirka 10 meter över havet. Cirka 250 meter åt väster löper väg 636 följt av en skogsklädd moränås som reser sig över landskapet, mot sydväst övergår åsen i en plåtå som nyttjas för jordbruk. Enligt SGU ska undergrunden närmast Nissan utgöras av svämsediment, omgivande höjder består av morän eller postglacial sand.

Figur 2. Fastighetskartan, med förundersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Figur 3. Fornlämningar i förundersökningsområdets omnejd. Ekvidistanslinjer med 5 meters intervaller samt ortofoto som bakgrund. Skala 1:10 000.

Figur 4. Historiskt kartöverlägg med ortofoto som bakgrundskarta. Skala 1:10 000

I närområdet finns ett flertal fornlämningar registrerade. Främst utgörs dessa av stensättningar och högar belägna på moränåsen väster om förundersökningsytan. I samma riktning ligger även färdvägssystemet L1996:5982. Utöver dessa är flertalet fyndplatser och boplatser som är kända genom ytfynd i omnejden registrerade. Därtill finns flertalet fornlämningsliknande bildningar. Under historisk tid förefaller närområdet ha nyttjats främst som betes- eller utmark

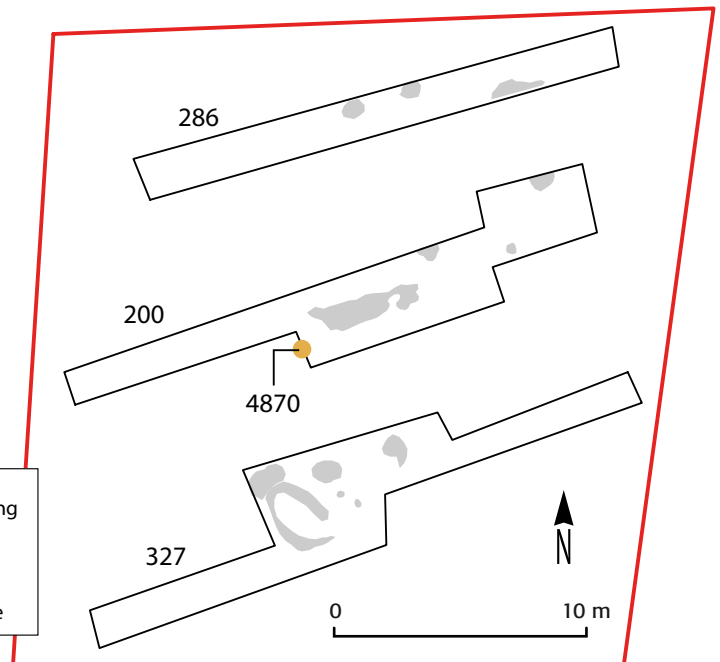
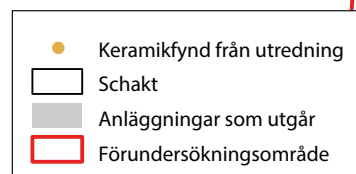
håll och en ränna. Vid genomgrävning av dessa visade sig samtliga objekt utgå som djurgångar och gryten, vissa kan även ha utgjort stenlyft.

Enligt uppdragets undersökningsplan skulle prov tas för makrofossilanalys, vedartsanalys samt ^{14}C -datering. Då samtliga anläggningar utgick frångicks dock detta moment.

RESULTAT

Tre schakt till en sammanlagd area av 134 kvadratmeter öppnades, detta motsvarar 22% av arbetsytan. Matjorden var 0,4–0,5 meter tjock och följdes av en undergrund som utgjordes av brun till ljusbrun sand med inslag av silt. Inom schaktad yta påträffades 13 objekt som inledningsvis tolkades som gropar, stolp-

Figur 5. Grävda schakt och keramikfynd med ID samt anläggningar som utgick. Skala 1:300

Figur 6. Foto mot nordväst över misstänkta anläggningar i schakt 327. Foto: Jonas Carlsson. (Fotonr. 2023-102-2).

TOLKNINGSFÖRSLAG

Vad som vid utredningsskedet tolkades som gropar var även då något en något skeptisk tolkning, dock påträffades keramik i anslutning till objekten vilket gav bärighet till dito. Därtill förmodades att möjliga boplatslämningar inom ytan bör ha utgjort någon typ av extern verksamhet, exempelvis fiskeläge, då läget i landskapet hade varit atypiskt för en regelrätt stolp-husboplat. Förundersökningens påträffade objekt hade till ytan former som någorlunda överensstämde med ovan angivna förutsättningar. Vid handgrävning blev det dock uppenbart att inga anläggningar här-rörde förhistorisk tid.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Då samtliga objekt inom förundersökt yta utgick förordar Kulturmiljö Halland att lokalen kan tas i anspråk för exploatering utan ytterligare arkeologiska åtgärder. Fornlämningen kommer även registreras som undersökt och borttagen i databasen Fornsök.

REFERENSER

Carlsson, Jonas (2022) *Arkeologisk utredning vid Fotstad*. Rapport Kulturmiljö Halland 2022:90. Halmstad.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-298-23
Eget diarienummer:	2023-65
Uppdragsgivare:	Laholmsbuktens VA
Utförandetid:	6 april 2023
Personal:	Jonas Carlsson, Krister Kam Tayanin (Arkeologer), Patrik Bengtsson (Maskinförare)
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Halmstads kommun, Övraby socken, Fotstad 21:1, L2022:7205. Koordinater 373666 E 6288446 N.
Undersökt:	134 kvadratmeter.
Dokumentation:	Schakt, anläggningar och fynd mättes in med NRTK-GPS. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Övraby202365F Digitala fotografier har fotonummer 2023-102:1-2.
Fynd:	I väntan på fyndfördelning har fynden har preliminärt
tilldelats accessionsnummer:	VM 300 096:1
Prover:	Inga prover tillvaratogs
Datering:	-

BILAGOR

Bilaga 1 Fotolista

Fotonummer	Motiv	Mot väderstreck
2023-00102-01	Översikt av förundersökningsytan.	Öst.
2023-00102-02	Översikt och anläggningar i schakt 327.	Nordväst

Bilaga 2 Fyndlista**Acc.Nr.** **VM 300 096:1**

Landskap Halland
Socken Övraby sn
Fornlämningsnummer L2022:7205
Undersökningsår 2023

Acc NR	Fynd ID	Material	Antal	Vikt (G)
VM 300 096:1	1FK4870	Keramik	3	9

RAPPORTER KULTURMILJÖ HALLAND 2023

- 2023:36 Mesolitisk boplat och historiska lämningar vid Åtran och Gula villan i Falkenberg Halland, Falkenberg stad, Östra gärdet 38 & Smeden 8, L1997:2181, Arkeologisk schaktövervakning 2022
- 2023:37 Hasslöv 1:24, Laholms kommun, Hallands län, Hasslövs socken, Fornlämning L2020:3341, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:38 Tullbroskolan, Herting 2:1, Antikvarisk förundersökning
- 2023:39 Öströo säteri, Öströo 1:11, Antikvarisk förundersökning
- 2023:40 Årstads kyrka, byte av värmesystem, antikvarisk medverkan
- 2023:41 Värö kyrka, interiör renovering, antikvarisk medverkan
- 2023:42 Halmstads teater, invändig ombyggnad
- 2023:43 Kulturgravar i Falkenbergs pastorat, åtgärdsprogram
- 2023:44 Små spår av 1700-tal vid Falkenbergshus i samband med schaktningsövervakning Falkenberg, Herting 2:1, L1997:2181, L1997:1567, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:45 Resterna efter tre flatmarksgravar från äldre bronsålder sydväst om Snickers hög, Halland, Laholm, Altona 2:1, L1996:5327 och L2022:3809, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:46 Skogaby kapell, konservering och ommålning av inventarier, antikvarisk medverkan
- 2023:47 Sturegymnasiet. Tillgänglighet Anpassning, antikvarisk förundersökning.
- 2023:48 Båtsmanstorpet nr 152 Hallmans, lagning av stråtak, antikvarisk medverkan
- 2023:49 Söndrums kyrka, utvändig renovering, antikvarisk medverkan
- 2023:50 Östra kyrkogården i Varberg, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:51 Halmstads rådhus, Antikvarisk förundersökning inför fönsterrenovering
- 2023:52 Runda konsum, Antikvarisk förundersökning
- 2023:53 Återställa kulturvärden på en kyrkogård - Alfshögs kyrkogård
- 2023:54 Arkeologisk förundersökning inom Norra Villmanstrand, Halland, Snöstorps socken, Fyllinge 20:393, L1996:7169/Snöstorp RAÅ 114, L2021:7198, Arkeologisk förundersökning 2022
- 2023:55 Skummeslövs kyrka, Ny ljudanläggning. Antikvarisk medverkan.
- 2023:56 Sankt Clemens kyrka, Laholm, Ny ljudanläggning. Antikvarisk medverkan.
- 2023:57 Arkeologisk utredning vid Skrea Backe 2023, Halland, Skrea socken, Skrea 6:45
- 2023:58 Skummeslövs kyrka, Invändig ändring, Antikvarisk medverkan
- 2023:59 Eftermedeltida markhorisont under Badhusgatan, Halmstad stad, Halmstads kommun, Halmstad 5:13, RAÅ Halmstad 44:1/ L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:60 Stadstomt i Kvarteret hästen Kvarteret Hästen laholm, Halland, Laholms stad och kommun, Fastighet Kv. Hästen 1 och 2, Arkeologisk Förundersökning 2023
- 2023:61 Antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys av Lejonet 22, Falkenbergs stad
- 2023:62 St. Jörgens kyrkogård, uppdatering av bevarandeplan
- 2023:63 Vattenledning Mellby, Halland, Laholms kommun och socken
- 2023:64 Arkeologisk utredning väster om Falkenberg, Halland, Falkenberg kommun, Stafinge socken, Fastigheterna Snickaren 10 m. fl. Arkeologisk utredning 2023
- 2023:65 Skottorps slott, diverse renoveringsåtgärder, Antikvarisk medverkan
- 2023:66 Bogserbåten 1, Byggnadsantikvarisk utredning
- 2023:67 Askome kyrka - värmesystem, antikvarisk medverkan
- 2023:68 Gravhög och stensättningar vid Kassakällor, Halland, Halmstad kommun, Holms och Övraby socken, Älvasjö 3:1, L1996:5605 (RAÅ Övraby 25:1), L2019:2289, L2019:2290, L2019:2291 och L1996:7190 (RAÅ Holm 134), Arkeologisk undersökning och förundersökning 2019, Arkeologisk undersökning 2020
- 2023:69 Torpa kyrka, höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:70 Snöstorps kyrka, glasmonteringskåp, antikvarisk medverkan
- 2023:71 Söndrums kyrka, informationsmonitorer, antikvarisk medverkan
- 2023:72 Drängsereds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:73 Kinnareds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:74 Femsjö kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:75 Hyltebruks kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan
- 2023:76 Biskopstorp, Halland, Halmstad kommun, Kvibille socken, Biskopstorp 1:46, 3:1 & 8:1, Arkeologisk utredning 2023
- 2023:77 Knebildstorps gård, Halmstad 1:47, Halmstads kommun, Byggnadsantikvarisk utredning
- 2023:78 Södra Unnaryds kyrka, Hussvampsskada, antikvarisk medverkan
- 2023:79 Kungens trädgrop, Halland, Halmstad stad, fastighet Slottet 1, Fornlämning L1997:4933, L1997:4626, L1997:3939, Arkeologisk förundersökning 2023
- 2023:80 Arkeologisk utredning av sex platser i södra Hallands inland, Halland, Laholms kommun, Veinge och Våxtorp socken samt Laholms lfs, Arkeologisk utredning 2020
- 2023:81 Patrikshill, Halland, Halmstad stad, Kvarteret Bagaren 11, L2023:1852, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:82 Almedal verksamhetsbyggnad, Halland, Kungsbacka kommun, Frillesås socken, arkeologisk utredning 2021
- 2023:83 Fiberanslutning, Bankgatan i höjd med dess korsning med Köpmansgatan, Halland, Halmstads kommun och stad, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021
- 2023:84 Gullbranna camping, Halland, Halmstads kommun, Eldsberga socken, arkeologisk utredning 2021
- 2023:85 Hamngatan, ledningsdragning för parkeringsautomater, Halland, Halmstads kommun och stad, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:86 Snöstorp park och fritidsområde, Halland, Halmstads kommun, Snöstorps socken, arkeologisk utredning 2021
- 2023:87 Okome kvarn, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring
- 2023:88 Sankt Nikolai kyrka, bilaga till antikvarisk förundersökning 2022
- 2023:89 Varbergs fästning - räddningstrappa, Halland, Varbergs kommun och stad, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:90 Kabelschakt i Bankgatan, Hallands län, Halmstad kommun och stad, Bankgatan, RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:91 Fjärrvärmeschakt till gamla rådhuset, Hallands län, Falkenberg kommun och stad, Torggatan-Nygatan, Falkenberg RAÅ 16:1/ L1997:2181, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:92 VA-ledning i Hasslöv, Hallands län, Laholms kommun, Hasslöv socken, Hasslöv 1:26, Arkeologisk utredning 2023
- 2023:93 Slukhållet på NorreKatt Hallands län, Halmstad kommun och stad, Norre Katts park, RAÅ 33:1/L1997:4018 & RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023
- 2023:94 Wallens slott, Stödmurar och terrasser i nordöstra vallgraven. Antikvarisk medverkan.
- 2023:95 Kungsäters kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:96 Grimmareds kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
- 2023:97 Torvblocksrester invid Rotundan, Hallands län, Halmstad kommun och stad, Norre Katts park, RAÅ 33:1/L1997:4018 & RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
- 2023:98 Arkeologisk förundersökning väst om Nissan, Halland, Övraby s:n, Fotstad 21:1. L2022:7205, Arkeologisk förundersökning 2023

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

POSTADRESS: TOLLGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@MUSEUMHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.MUSEUMHALLAND.SE